

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tullagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 april 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av tullagen (RP 24/2014 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- polisöverinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet, polisavdelning

- konsultativ tjänsteman Jere Lumme, finansministeriet
- tullöverinspektör Jussi Leppälä, Tullen.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- inrikesministeriet, gränsbevakningsavdelning
- justitieministeriet
- finansministeriet
- Polisstyrelsen
- dataombudsmannens byrå.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att en ny 23 e § fogas till tullagen. Paragrafen gäller en i Tullens register registrerad persons rätt till insyn i uppgifter som gäller honom eller henne samt inskränkningar i denna rätt. Enligt förslaget ändras bestämmelserna om registrerades rätt till insyn så att de motsvarar bestämmelserna om polisens behandling av personuppgifter. De föreslagna inskränk-

ningarna motsvarar i det väsentliga de inskränkningar som föreskrivs i fråga om rätten till insyn i personuppgifter vid behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Genom de föreslagna bestämmelserna skyddas Tullens informationsinhämtnings- och undersökningsmetoder.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Tullagen (1466/1994) som stiftades 1994 innehåller också bestämmelser om behandling av personuppgifter i Tullen. Den allmänna personuppgiftslagen (523/1999) är i sin tur från 1999 och lagen om behandling av personuppgif-

ter i polisens verksamhet (761/2003) trädde i kraft i början av oktober 2013. Tullagens bestämmelser om rätten till insyn i register och om inskränkningar i denna rätt, som i huvudsak baserar sig på 27 § i personuppgiftslagen, har inte setts över sedan den ovan nämnda personupp-

giftslagen och lagstiftningen om polisens personregister trädde i kraft.

När det gäller polisen finns bestämmelser om rätt till insyn i register och om inskränkningar i denna rätt i 44 och 45 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Avsikten är att den nya 23 e § i tullagen om inskränkningar i rätten till insyn i Tullens register ska motsvara 44 och 45 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Vid sakkunnigutfrågningen har det kommit fram omständigheter som enligt förvaltningsutskottet ger anledning av avgränsa Europeiska unionens tullinformationssystem (TIS) och systemet för identifiering av registreringsskyltar och containrar (LIPRE) utanför rätten till insyn.

Enligt utredningen till utskottet Europeiska unionens tullinformationssystem inrättades 2000 som ett underrättelsesystem för stöd till EU:s tullsamarbete. Avsikten är att med hjälp av systemet förmedla begäran om övervakning och särskilda kontroller från ett land till ett annat för att kunden inte ska under en kontroll få veta den verkliga grunden för kontrollen utan kontrollen ska verka vara en alldeles normal tullkontroll. Enligt uppgifter till utskottet har TIS-systemet inrättats uttryckligen för förmedling av diskreta uppgifter om övervakning och särskilda kontroller. Enligt artikel 22 i TIS-beslutet tillämpas på inskränkningar i rätten till insyn nationell lagstiftning men dock så att rätten till insyn kan avslås om detta är nödvändigt och proportionellt för att inte äventyra några pågående nationella

utredningar eller under perioden för diskret övervakning eller spaning och rapportering. Dessutom ska det vid bedömning av om ett sådant undantag är tillämpligt den berörda personens legitima intressen beaktas.

Utskottet har också uppmärksammat på LIPRE-systemet vars uppgifter avviker från de uppgifter som registreras i polisens trafikövervakningssystem. I LIPRE registreras all fordon- och tågtrafik över Finlands gränser. Sålunda registreras i LIPRE också sådan persontrafik som den berörda personen inte får uppgifter om. Innehavare eller förare av fordon kan vara en annan person än den ägare eller innehavare som antecknats i registret. Utskottet har informerats om att ägarens eller innehavarens rätt till insyn i uppgifterna i LIPRE leder till en risk för en situation där ägaren eller innehavaren kan följa t.ex. sin makes, sina anställdas, barns, vänners och föräldrars rörelser. Som exempel har nämnts tvillingstaden Torneå-Haparanda där människorna bor, arbetar och rör sig regelbundet både på den finska och svenska sidan och registreras därför regelbundet i LIPRE-systemet.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 11 juni 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
vordf. Mika Kari /sd
medl. Heikki Autto /saml
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Elsi Katainen /cent

Timo V. Korhonen /cent
Antti Lindtman /sd
Markus Lohi /cent
Outi Mäkelä /saml
Tapani Mäkinen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.